

La maqueta. Programa de la Festa Major de 1945

LA MAQUETA DEL RETAULE DE SANTA MARIA D'IGUALADA

JOAN FARRÉS I FLORENSA

La restauració, passada la Guerra Civil de 1936-1939, del retaule de l'església parroquial de Santa Maria d'Igualada va ser una obra molt complexa. En realitat, va ser possible gràcies als esforços de tots els igualadins i de la Junta de Obras para la Reconstrucción de los Templos de Igualada, que es va formar el juny de l'any 1939, però que va començar a actuar oficialment el mes de novembre del mateix any.

Tot just acabada la guerra, a finals de gener, i com a succedani d'un ajuntament, es va formar una anomenada Comisión Gestora Municipal designada pel Capitán Auditor del Ejército Nacional, perquè fes funcionar la ciutat: no hi havia ni llum, ni aigua, ni serveis, i per contra sí que existia una sola preocupació: la dels queviures. Aquesta comissió estava encapçalada pel llavors nomenat alcalde d'Igualada, Francesc Matosas i Roca.

D'aquí que s'hagués d'intervenir i de donar una orientació a tots els assumptes d'Igualada i, entre ells, la reconstrucció de les esglésies igualadines destruïdes durant la guerra. Entre aquestes esglésies, la que sens dubte tenia més interès era la basílica de Santa Maria i, en particular, el seu retaule barroc.

El retaule major de Santa Maria, en efecte, era una joia arquitectònica, i estava considerat com un dels més notables i ben construït de tot l'estat, en paraules de Gaudí. La seva traça, realitzada pels artistes Josep Sunyer i Jacint Morató l'any 1704, s'inclou dins l'anomenat barroc salomònic. L'obra

va ser contractada aquell mateix any. Paralitzada la construcció a causa de la guerra de Successió, no es va tornar a endegar fins al 22 de juliol de 1718. Amb l'arribada dels Borbons a la corona s'havia introduït un nou corrent estilístic, que s'allunyava dels barroquismes anteriors considerats desfasats. El nou projecte, realitzat també per Josep Sunyer i Jacint Morató, va conservar l'antiga traça inicial però va substituir, entre altres coses, les columnes salomòniques per unes de cilíndriques amb ornamentació de garlandes. Amb això, i amb els diferents canvis que hi va haver, l'acabament del retaule es va allargar fins a l'any 1747. Va venir després el daurat, i es van fer també més reformes. Finalment, l'any 1793 es va donar per acabat tot el retaule.

L'any 1936, en la setmana del 19 al 24 de juliol —als inicis, doncs, de la Guerra Civil—, els elements revolucionaris que s'havien fet amos de la ciutat van començar a cremar esglésies, retaulles, arxius, vestidures... De l'església de Santa Maria en van segellar les portes, amb el pretext que tot havia de quedar com a patrimoni artístic de l'Estat. D'altra banda, el Comitè Antifeixista d'Igualada va fundar un dipòsit a l'església del Roser, amb la intenció de crear i salvaguardar un fons d'obres d'art procedents dels temples de la comarca i fundar amb ells un Museu del Poble, que mai no es va arribar a crear. Paral·lelament, i mitjançant la Delegació d'Amics de l'Art Vell, es va començar un pla de salvació d'aquestes obres sota la direcció tècnica de la conselleria de Cultura de

la Generalitat de Catalunya. Afortunadament, dins la dissort, el retaule va ser desmuntat i algunes de les seves parts més importants es van guardar a l'església del Roser.

Quan el Comitè va prendre la decisió de convertir l'església de Santa Maria en mercat, també va resoldre desmuntar el retaule. Malgrat haver-hi propostes de conservació i protecció, se'n va començar el desmantellament el 5 d'agost de 1936. Aquesta acció va ser denunciada a la Direcció de Patrimoni Artístic, però tot va ser en va. La idea de desmantellar-lo va sorgir d'Amadeu Riba, *l'Amadeu del Goya*, i ell va dirigir el procés i la tria del que s'havia de salvar del foc. Malauradament, a causa dels pocs coneixements arquitectònics i artístics, es van destruir moltes imatges i peces de gran valor del retaule.¹

JUNTA DE OBRAS PARA LA RECONSTRUCCIÓN DE LOS TEMPLOS DE IGUALADA

Els primers mesos del 1939, la Comissió Gestora Municipal es va reunir amb l'ecònom de Santa Maria, Mn. Amadeu Amenós i Roca, i amb el rector de la Soledat, Mn. Andreu Ballús, per tal de començar a buscar suports i orientació per a la reconstrucció de les esglésies. Tot seguit

1. Francesc Xavier Mingorance i Ricart, «La Restauració de Santa Maria d'Igualada i del seu retaule major (1939-1954)», a *Miscellanea Aqualatensis*, núm. 9, 1999, p. 227-268.

2. Bonaventura Bassegoda i Musté (Barcelona, 1896-1987) Arquitecte. Considerat un dels grans especialistes a Espanya de l'ús de formigó armat. Autor de *Voltes primes de formigó armat* (1936), *La bóveda catalana* (1947), *Tratamiento eléctrico de los terrenos* (1950), *Equivalencias catalanas en el léxico de la construcción* (1966). Catedràtic i secretari perpetu de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona. Durant la Guerra Civil espanyola va construir refugis, fet que li va portar problemes l'any 1939. Va projectar l'Escola Garcia Fossas, d'Igualada, promoguda pels germans Garcia Fossas. L'any 1943 va ser l'autor del baldaquí de l'altar major de l'església de la Soledat i va dissenyar la capella dedicada al Sagrat Cor de Jesús, l'any 1946. Va projectar la font de la plaça de la Creu, construïda el 1954, entre d'altres monuments i edificis.

van ser escollits Bonaventura Bassegoda i Musté,² que era l'arquitecte municipal, perquè dirigís la reconstrucció de l'església de la Soledat, i Cèsar Martinell i Brunet per a la de Santa Maria.³

Mn. Amadeu Amenós, junt amb la Comissió Gestora presidida per l'alcalde Matosas, van anar a entrevistar-se amb Cèsar Martinell, que era l'arquitecte delegat del Servei Nacional de Protecció Artística i un bon conegedor de l'art igualadí, per tal que els assessorés sobre què calia fer i com per reconstruir el retaule i l'església de Santa Maria.

L'obra de reconstrucció dels temples igualadins no es podia deixar només a mans de la Comissió Gestora, de manera que, d'acord amb els seus components, es va formar una junta específica que va rebre el nom de Junta de Obras para la Reconstrucción de los Templos de Igualada. El mes de juny es va convocar a una reunió un grup de persones de cada parròquia per formar la Junta d'Obres Parroquial, i d'aquestes juntes va sortir la definitiva. La primera reunió va ser el dia 17 de novembre de 1939: «*Con el fin de ir rápidamente a la reconstrucción de los templos destruidos por la revolución marxista, de acuerdo con el Il. Sr. Alcalde de esta Ciudad, ha sido nombrada una Junta de Obras Parroquiales para la cual, nos hemos permitido designarle, rogándole se sirva concurrir a la misma el próximo día 19 a las 6 de la tarde, en el salón de comisiones de las Casas Consistoriales.*

3. Cèsar Martinell i Brunet (Valls, 1888 - Barcelona, 1973). Arquitecte català a cavall entre el modernisme i el noucentisme. Degà del Col·legi d'Arquitectes de Barcelona (1923) i degà-president del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (1932-1935). Va construir a principis de la seva carrera una quarantena de cooperatives vinícoles, sobretot a les comarques meridionals de Catalunya, en les quals va emprar els arcs equilibrats d'obra vista, pràctics i econòmics, seguint el consell del seu mestre Antoni Gaudí. Una de les tasques que va desenvolupar com a arquitecte va ser la restauració de monuments, fonamentalment religiosos, que va iniciar el 1929. A Igualada, després de la guerra, va encarregar-se de la restauració de l'església de Santa Maria i de les esglésies del convent de Sant Agustí i del convent dels Caputxins. Entre els anys 1962 i 1970 va participar també en la restauració de nombroses esglésies a les valls d'Andorra.

Dios salve a España y guarde a V. muchos años. Igualada 12 de junio de 1939. Año de la Victoria. Fdo. Amadeo Amenos, Pbro.»

Aquesta junta estava formada per les persones següents: president, Francesc Matosas; co-presidents, Mn. Amadeu Amenós i Mn. Andreu Ballús; secretari, Josep Closa i Boyer; tresorer, Carles Juncà i Farrés; comptador, Ramon Puiggròs i Sala; vocals, Josep M. Lladó i Bausili, Josep Díaz i Carbonell, Antoni Poncell i Martí i Procopi Lluçà i Torreguitart. El dia 8 de març de 1940 van ser nomenats també Antoni Jorba, Josep Castelltort i Ferrer, Magí Soler i Josep Riba i Clavé. Més endavant, es va nomenar l'aleshores alcalde d'Igualada Josep M. Lladó i va ser ell qui va presidir les reunions, per bé que va mantenir-s'hi Francesc Matosas.

Es pot dir a grans trets, ja que el dia a dia va ser molt feixuc i difícil, que des del primer moment una de les funcions de la junta va ser buscar finançament. L'ajuntament va fixar en el seu pressupost una quantitat de 75.000 pessetes per començar a treballar en les reconstruccions, quantitat que s'anava fent efectiva segons l'estat de caixa. Les despeses eren grans i les entrades al compte corrent obert a la Caja de Ahorros Provincial de la Diputación de Barcelona no tan elevades com les que es desitjaven, ja que el municipi es movia en aquella primera època enmig de grans dificultats. En la reunió del 13 de febrer de 1941 es va acordar formar una comissió per a la recollida d'efectiu, a fi de poder continuar els treballs de reconstrucció.

La brigada d'obres va tapiar els finestrals oberts a les parets de l'església de Santa Maria, va fer neteja i va excavar la cripta, abans inexistent. El 13 d'abril de 1940 es va presentar el projecte i es va començar a construir la cripta, a repicar i netejar les parets i a col·locar la rosassa. L'any 1941 es van reconstruir finestrals i troncs. A finals del 1942, l'arquitecte Martinell va presentar ja els plànols del nou retaule, i l'any 1943 es van demanar pressupostos per començar l'obra.

Va ser, però, a finals de l'any 1944 quan va rebre un fort impuls per poder tirar endavant la

reconstrucció del retaule, gràcies a un llegat de 100.000 pessetes d'Artur Garcia Fossas, que va morir a Barcelona el 20 de març d'aquell mateix any.

INICI DE LA RECONSTRUCCIÓ DEL RETAULE

Tornem una mica enrere. A finals de 1943, el saldo de caixa era de 53.043,41 pessetes, de manera que la junta es va veure amb cor de començar a tirar endavant la restauració del retaule. La junta va manifestar que, encara que s'havia de tenir en compte la part econòmica, s'havia de prioritzar en la reconstrucció la perfecció de la feina a fer. Van reunir-se, doncs, el dia 26 de gener de 1944 per decidir qui faria el basament del retaule, d'acord amb els pressupostos rebuts: Perelló i Mordillo, d'Igualada; Tallers Folch i Industries Celaya, de Barcelona; i Josep Andreu, de Manresa.⁴

Mn. Amadeu va exposar que, per la importància de l'obra, ho voldria consultar amb els responsables del monestir de Montserrat, ja que ells, amb les obres de restauració que hi estaven fent, sabrien molt bé quins eren els industrials més capaços. Un cop feta la consulta, es va reunir de nou la junta el dia 29 de març i es va decidir adjudicar el basament del retaule i la restauració dels atlants al taller de Josep Andreu (Borjas) de Manresa.

Mentrestant, es van demanar pressupostos per a la construcció de la part central del retaule, i en la reunió de la junta del 23 de desembre de 1944 es va posar sobre la taula el criteri del director de

4. Josep Andreu i Casanovas (Manresa 1896-1968) Escultor i tallista. Va fer treballs a la Cova de Sant Ignasi; a l'església de Sant Francesc Nova Valldaura; escultures al cementiri; a la Seu de Manresa (altar del Pare Claret)... Autor del monument de J. A. Clavé; del monument a la sardana; del Sagrat Cor que presidia la façana de l'antic col·legi La Salle... Tots ells a Manresa. Entre els anys 1920-1922, havia realitzat treballs per a l'abadia de Montserrat, com ara la nova façana amb pedra de la muntanya.

la reconstrucció, Cèsar Martinell, que demanava pulcritud, exactitud i recta interpretació dels plànols, que es donés feina als tallers igualadins i que es considerés primer de tot la bona realització i execució del projecte. Guiats també per l'opinió de Josep Andreu, la junta va aprovar per unanimitat entrar en relació amb l'industrial i mestre fuster Atanasi Perramon, de Manresa.⁵

A l'inici de l'any 1945, Perramon va venir a Igualada per conèixer on havia d'anar emplaçada la seva feina i poder-ne confeccionar el pressupost. Ell mateix va deixar escrit el següent: «*Con cariño vimos los planos debidos al Arquitecto D. César Martinell, competentísimo en la materia. Nuestra primera impresión recae sobre el gran talento e ingenio de nuestros antiguos artistas escultores que, como el autor del retablo de Santa María, nos presentan a la Virgen con toda su magnificencia, rodeada de ángeles, de emblemas, de pasajes marianos, y con tanta pulcritud, seriedad y devoción que parece nos hallamos metidos en dulce ambiente de encantadoras y divinas sinfonías.*

Bien percatados sobre las líneas de nuestro difícil cometido, nos situamos en el mismísimo lugar de emplazamiento del altar, requisito indispensable para seguir borroneando el presupuesto solicitado. Quedamos atónitos, perplejos ante la riqueza de la estatuaria, en número de un centenar de imágenes, los altorrelieves, el gran manifestador y las columnas de piedra con sus bases y capiteles que milagrosamente pudieron escapar de la total destrucción [com es veu, va visitar les restes del retaule que estaven a l'església del Roser]. Con sinceridad, al pensar en la reconstrucción auténtica del original, interiormente nos sentimos oprimidos por el peso

5. Atanasi Perramon i Playà. Mestre fuster i tallista. Col·laborador de l'escultor Joan Pueyo. Va treballar molt per a l'abadia de Montserrat i va col·laborar amb el pintor Josep Obiols i Palau, l'autor dels frescos de la sagristia, el refector, el cambril de la Verge i la sala abacial del monestir de Montserrat. Va restaurar setze cadires del Cor de la Seu (Manresa) fetes per Josep Sunyer.

de la impotencia... Pero no claudicamos. Querer es poder, y la voluntad vence los contratiempos...».

CONSTRUCCIÓ DE LA MAQUETA DEL RETAULE DE SANTA MARIA

Després de venir a Igualada, Atanasi Perramon, havent parlat amb Cèsar Martinell, proposa a la Junta d'Obres que seria bo poder tenir una maqueta feta a escala per tal de poder facilitar la construcció del retaule, a causa de la seva complexitat i dificultat. Envia, doncs, una carta amb el pressupost per a la construcció. Val a dir que la maqueta seria sense ornaments:

«*Sres. Junta de Reconstrucción del Templo de Santa María de Igualada.*

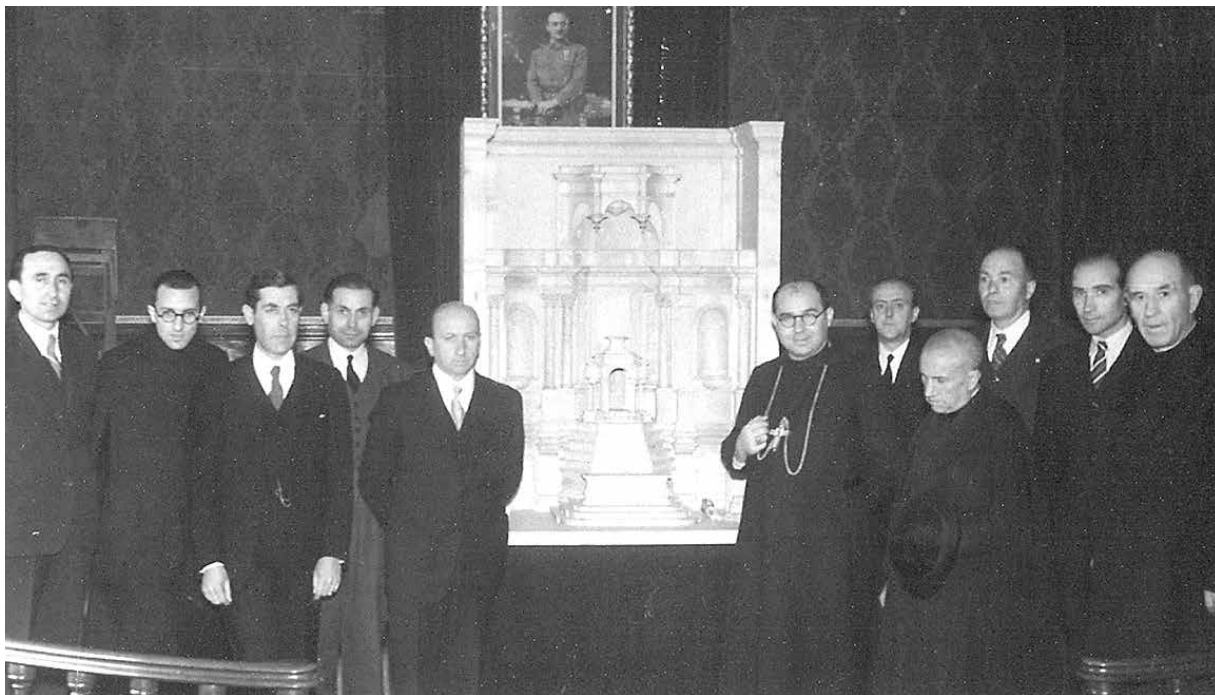
Muy Sres. míos: De acuerdo con lo hablado en mi última visita a Esa, con los Srs. Puigbó [vol dir Puiggròs] y Closa y después de mi entrevista con el Sr. Arquitecto Martinell, en Barcelona, les acompaño el presupuesto para la construcción de una maqueta, escala 1:10 de acuerdo con los planos presentados por el Sr. Martinell, de los cuales tengo las copias del Altar Mayor de Santa María.

Dicha maqueta sería sin talla, solo con la finalidad de servir de base para el presupuesto y más tarde construcción del mencionado Altar.

Precio de la maqueta CINCO MIL PESETAS contando con la exactitud de los planos ya que si durante la construcción hubiera alguna modificación por parte del Sr. Arquitecto, no previstos en los planos, el precio sufriría un aumento de MIL PESETAS más aproximadamente, calculándose el precio exacto.

Esperando este presupuesto merecerá la aprobación de Vds. les saluda muy attmte. su effmo. servidor q. e. s. m. [signatura]».

En acta de la Junta del 8 de gener de 1945 s'aprova la construcció d'aquesta maqueta, que es va poder fer també gràcies a fotografies existents de l'antic retaule. Atanasi Perramon també afirma: «*Un nuevo y bien detenido estudio a fondo, y de*

L'abat de Montserrat, Aureli M. Escarré, junt amb l'alcalde Francesc Matosas; Mn. Amadeu Amenós, ecònom de Santa Maria; Mn. Andreu Ballús, rector de la Soledat; P. Romuald M. Díaz, monjo de Montserrat; i els membres de la Junta d'Obres.

brazo con los señores de la Junta Reconstructora, adoptamos en primer lugar en recurrir al auxilio de una maqueta de madera que comprendiera solamente la arquitectura para mejor conocer, y con exactitud, los muchos y complicados problemas de ejecución que podían presentarse».

El dia 3 d'abril de 1945, festa del Sant Crist d'Igualada, aprofitant la visita del Dom Aureli M. Escarré, abat coadjutor del monestir de Montserrat, a la nostra ciutat —va presidir l'ofici del Sant Crist aquell any—, l'alcalde d'Igualada, junt amb la Junta d'Obres, li mostren la nova maqueta al saló de sessions de l'ajuntament. La maqueta no tenia encara tots els ornaments. Aquell dia el P. Escarré, després d'examinar-la, va fer unes petites observacions de caire litúrgic per a la bona construcció del nou retaule.

El 25 d'abril de 1945 es demana a Perramon que torni a Igualada a explicar les característiques del seu treball i a la vegada rebre les indicacions dels membres de la Junta Reconstructora.

En aquesta visita s'acorda acabar completament la maqueta fins a l'últim detall i, el mateix dia, Perramon anuncia verbalment el cost de la construcció de la primera part del retaule. L'import de la maqueta aniria dins el pressupost per a la construcció del retaule.

Continua Atanasi Perramon: «*Terminados los trabajos preliminares, a instancias del Sr. Martinell, queda completada la maqueta con todos los elementos de talla y escultura, de cuya modelación se encarga el reconocido y pulcro artista D. Juan Pueyo,⁶ y así, pasada a la madera, queda definitivamente termi-*

6. Joan Pueyo i Alastruey (Barcelona, 1889-1961). Escultor. Va ser professor d'escultura i modelatge a l'institut Lluís de Peguera de Manresa. Obra a Manresa: relleus sobre la sèquia (Pont de la Reforma); escultures del retaule de la Sagrada Família (Saló de Juntes de la Caixa d'Estalvis de Manresa); escultures a l'església La Noguera, de la família Gallifa; altar dedicat a Sant Josep (La Seu) 1931; làpida commemorativa de les Bases de Manresa (Saló Consistorial de l'Ajuntament)...

Atanasi Perramon mostrant la maqueta i donant les explicacions al bisbe de la diòcesi, Dr. Joan Perelló i Pou.

nada dicha maqueta que los igualadinos pudieron admirar durante los días de la Fiesta Mayor del año 1945, con la preciosidad de lo que fue el suntuoso Retablo del siglo XVIII, debido al escultor manresano José Sunyer.

El artista Sr. Pueyo, con paciencia benedictina, modela al barro los detalles y figuras, y siempre bajo la dirección y control del arquitecto Sr. Martinell que, con sus vastísimos conocimientos sobre el barroco catalán y gallardía de concepto, se adquieren modelos perfectos que, tras pasados previamente al yeso, nos facilitan orientaciones concretas para ejecutar el tallado en la madera».

El 30 de maig de 1945, Atanasi Perramon recorda per carta a la Junta de Obras el pressupost per a la construcció de la part central del retaule, que era de 185.000 pessetes. El 29 de juny signen el plec de condicions tècniques i de pagaments, on també es marca el termini d'acabament de l'obra i es fan unes petites variacions de jornals. El 10 d'agost, Perramon envia el pressupost definitiu —sense canvis en el

cost final— i el 17 d'agost se signa el contracte per a la fabricació del retaule. El retaule s'havia d'acabar i muntar en un màxim de quinze mesos comptats des del dia de la signatura del plec de condicions.

En les pàgines centrals del programa de la Festa Major del 1945 va sortir una fotografia d'aquesta maqueta, i aquells dies es va exposar als aparadors de Cal Mitjans, davant l'església de Santa Maria.

El 24 de setembre de 1945, la maqueta de l'antic retaule de Santa Maria s'exposa a can Jorba, de Manresa, i és visitada pel bisbe de la diòcesi Dr. Joan Perelló i Pou, que deixa escrit en el llibre de visites parroquial:

«En nuestra visita a la casa Jorba donde está expuesta la maqueta del antiguo altar de Sta. María de Igualada, pedimos al Señor una bendición para la casa y para el autor de la maqueta. Manresa, 24 de Septiembre de 1945. Juan, Obispo de Vic (signatura); Antonio Basarell Pbro. Canónigo Pontificio (signatura); Valentín Gibert, Pbro. Arcipreste (signatura)».

Atanasi Perramon (segona fila) junt amb les autoritats locals, el dia de la visita del bisbe Perelló a Manresa.

RENÚNCIA A LA MAQUETA

Els membres de la Junta Reconstructora volien tenir el retaule instal·lat per la Festa Major de l'any 1946, però a causa de les restriccions elèctriques d'aquella època i a la falta de materials no es va poder complir el termini. També hi va contribuir l'augment de salaris decretat pel Ministerio de Trabajo, que en va fer pujar el cost notablement. La part central del retaule es va inaugurar per la Festa Major de l'any 1947, és a dir, un any més tard del previst en el plec de condicions de fabricació i contracte. I es va entrar en conflicte, ja que un volia cobrar totes les despeses i els altres no volien pagar més del pressupostat. Així, doncs, es va haver d'arribar a dictar un laude, el juliol de 1949, per poder resoldre el conflicte.

Sigui com sigui, el fet és que, en acta de reunió del dia 31 de juliol de 1946, la Junta Reconstructora decideix renunciar a la maqueta, segurament pel seu elevat cost i per poder destinar l'import del

seu valor a la reconstrucció del retaule (assistents: Mn. Amadeu, Fco. Matosas, A. Poncell, P. Lluçà, J. Díaz, C. Juncà, R. Puiggròs):

«En la ciudad de Igualada a 31 de julio de 1946, reunidos los Señores que al margen se citan, en el Salón de Comisiones del Ayuntamiento, con el fin de decidir sobre la Maqueta se acuerda renunciar a ella, por ser este el criterio de la mayoría. Con todo al encargarse al Sr. Puiggròs de transmitir el acuerdo al interesado Sr. Perramón, se le ordena lo haga en el sentido de que si al término de la obra el Sr. Perramón tuviera aún disponible la Maqueta y la Junta dispusiera de su importe ésta tendría derecho preferente sobre ella. Y sin más levantose la sesión de la que la presente acta es fiel reflejo».

ON ÉS LA MAQUETA?

Es va acabar, doncs, la part central del retaule, i com a conseqüència de l'endarreriment de

la seva fabricació, les relacions comercials amb Perramon no van quedar, podríem dir, gaire bones. Tanmateix, Perramon, com altres industrials, també va presentar l'any 1948 un pressupost per a la construcció de la porta principal de Santa Maria, però no li va ser acceptat.

El 14 de gener de 1953 es van presentar els pressupostos per a l'acabament de la segona part del retaule. L'encarregat de fabricar-lo va ser Francesc Llorens, de Barcelona. No es va donar tot per acabat fins al setembre de 1954.

La maqueta, còpia de l'antic retaule de Santa Maria, no va tornar més a Igualada. Va conservar-la Atanasi Perramon al seu taller de Manresa.

EL RETORN DE LA MAQUETA A IGUALADA

Fruit d'una casualitat, va ser l'any 2008 quan es van fer els contactes amb els descendents d'Atanasi Perramon: la igualadina Lourdes Jorba va coincidir diverses vegades amb Isabel Palazón, la segona parella de Francesc Perramon, fill d'Atanasi Perramon. Totes dues són professores de ioga i, en un de tants contactes, va sortir el tema de la maqueta, que tenien en un soterrani des dels anys cinquanta. Justament Francesc i Isabel es plantejaven deixar la casa on vivien, i no sabien gaire què fer amb la maqueta. Per això, Lourdes Jorba va contactar amb Mn. Josep Massana que immediatament hi va mostrar molt d'interès. Així és que Mn. Massana es va posar en contacte amb els dipositaris d'aquella antiga maqueta del retaule major, per dir-los que li agradaria molt de poder-la veure. Quan així va ser, va descobrir que només comprenia la meitat del retaule —fins al Pare etern inclusivament i sense els àngels músics—, i això el va desconcertar: «Llàstima que no sigui completa!» (aleshores no sabia que la maqueta s'havia fet només d'aquella part i els dipositaris tampoc no van saber-n'hi donar cap explicació).

Així i tot, es va interessar per poder-se-la quedar, i ells no s'hi van negar pas. Els va agrair

el fet d'haver-la guardat fins aleshores, tot i que estava molt deteriorada. Al cap d'uns quants dies, hi va tornar per recollir-la amb una furgoneta i, tot seguit, Mn. Josep Massana va demanar al maquetista Ramon Farrés si volia col·laborar a restaurar-la i va acceptar encantat, cosa que ha anat fent, a estones perdudes, durant gairebé quatre anys.⁷

Ramon Farrés i Borràs, doncs, l'ha restaurat i reconstruït. Té moltes peces que s'han hagut d'ajustar, modificar, tractar, etc., a causa de les deformacions sofertes pel pas del temps. Més endavant va sortir la idea que podria estar permanentment exposada i integrada en el disseny del cancell del nou portal de la basílica de Santa Maria, que es va inaugurar el dia 20 d'agost de 2015, gràcies al projecte tutelat pel Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) de la Diputació i liderat per l'arquitecte Jaume Riba.

Aquell dia, Mn. Josep Massana, arxipreste i rector de Santa Maria va fer un reconeixement especial a la família de Manresa que ha conservat i donat la maqueta del retaule: «*Francesc, fill del gran ebenista manresà Atanasi Perramon i Playà, i la seva parella Isabel, guardaven amb cura a casa seva la maqueta del retaule major que havia fet el seu pare, i em donaren totes les facilitats per recuperar per a la nostra ciutat aquesta excel·lent peça*». Així és que tornem a tenir una preuada joia, còpia de l'antic retaule barroc de Santa Maria.

7. Ramon Farrés i Borràs (Igualada, 1942). Perit mercantil, és maquetista afeccionat. Ha realitzat la maqueta de la vil·la romana de l'Espelt, exposada l'octubre de 1993, i la restitució de tres tombes (segles IV i V dC.), procedents del Serral de Santa Maria de Miralles, al darrer de l'església de Sant Romà (octubre de 1997). El dia 21 de febrer de 2014 va lliurar definitivament a Mn. Josep Massana la maqueta completament restaurada.

Aspecte de detall de la maqueta

BIBLIOGRAFIA:

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada, secció API.
Boletín de la Agrupación Fotogràfica de Igualada.
Novembre de 1947, n. 69.

MINGORANCE I RICART, FRANCESC XAVIER, «*La restauració de Santa Maria d'Igualada i del seu retaule major (1939-1954)*», a *Miscellanea Aqualatensia*, núm. 9, 1999, p. 227-268.

Igualada, Boletín Semanal (1942-1955).
Museu Comarcal de Manresa. Artistes del Bages.

JOAN FARRÉS I FLORENSA (Igualada, 1951). Ha publicat els llibres *Reis d'Igualada... Nit d'il·lusió* (2003) i *A l'entorn del Sant Crist d'Igualada, cronologia de fets històrics, socials i religiosos (1590-2009)* (2010) i ha col·laborat en la publicació del llibre *L'Escola Pia d'Igualada – assaig històric (anys 1732-2002)* (2006). Col·labora en la recerca de dades per elaborar els certificats per la Causa dels Sants, del bisbat de Vic. És prior del Sant Crist d'Igualada.